

Per-Olof Svensson
Miljö- och samhällsbyggnadsavd.
010-22 36 324
p-o.svensson@lansstyrelsen.se

Statens Haverikommission
info@havkom.se

Rapport om olycka med vindkraftverk i Lemnhult den 24 december 2015, Jönköpings län

Bakgrund

Den 24 december 2015 drabbades Lemnhult vindpark, Vetlanda kommun, Jönköpings län, av ett vindkraftshaveri när ett av vindkraftsverken föll till marken. Statens haverikommission (SHK) har utrett haveriet och den 22 februari 2017 översändes den slutrapport, RO 2017:01, som är resultatet av SHK:s utredning. I SHK:s rapport lämnas ett antal säkerhetsrekommendationer, en av dessa rekommendationer gäller Länsstyrelsen i Jönköpings län. SHK rekommenderar Länsstyrelsen att:

”Tillse att verksamhetsutövaren tar fram tydliga rutiner för hur rapportering enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll ska ske för att i framtiden säkerställa att myndigheten får kännedom om händelser som kan leda till olägenheter för människors hälsa och miljö”.

SHK önskar besked senast den 22 maj 2017 om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av de rekommendationer som lämnas i rapporten.

Länsstyrelsens åtgärder

Länsstyrelsen delar SHK:s säkerhetsrekommendation och har, parallellt med SHK:s utredning, fört diskussioner med verksamhetsutövaren, Lemnhult Energi AB, gällande behovet av uppdatering av kontrollprogrammet för Lemnhult vindpark. Detta inkluderar även de rutiner som ska finnas för rapportering av driftstörningar enligt 6 § förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Med utgångspunkt i den roll som Länsstyrelsen har som tillsynsmyndighet och mot bakgrund av ovan nämnd säkerhetsrekommendation har Länsstyrelsen begärt att såväl vindparken i Lemnhult samt övriga tillståndspliktiga vindparker som har uppförts i Jönköpings län, senast den 30 juni 2017, ska redovisa sina rutiner för rapportering av påträffade brister och händelser som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön. Länsstyrelsens skrivelser bifogas detta yttrande.

Länstyrelsen kommer utifrån de redovisningar som inkommer arbeta vidare med frågan inom ramen för den operativa tillsynen.

Emma Willaredt
Avdelningschef

Per-Olof Svensson
Miljöskyddshandläggare

Bilaga

Skrivelse till Lemnhult Energi AB, dnr 555-8293-2014
Skrivelse till vindkraftsparker i Jönköpings län, dnr 555-3785-2017

Kopia

Miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen (Emma Willaredt, Gustav Enander, Oskar Karlsson, Nils Lagerkvist, Annette Rosén)

Per-Olof Svensson
Miljö- och samhällsbyggnadsavd
Telefon 010-22 36 324
p-o.svensson@lansstyrelsen.se

Lemnhult Energi AB
Box 7123
402 33 Göteborg

Kontrollprogram/rutiner för kontroll för verksamheten vid vindpark Lemnhult, Vetlanda kommun

Länstyrelsens avgörande

Lemnhult Energi AB, nedan kallat bolaget, ombeds att så snart som möjligt, dock senast den 30 juni 2017 inge:

1. ett uppdaterat förslag till kontrollprogram;
2. rutiner för rapportering av driftstörningar, olyckor och tillbud som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön enligt 6 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Bakgrund

Bolaget lämnade den 10 oktober 2011 in ett kontrollprogram för vindpark Lemnhult. Bolaget reviderade kontrollprogrammet i oktober 2013 och den 21 november 2014 lämnade bolaget in ytterligare ett uppdaterat förslag. Av kontrollprogrammet framgår bland annat hur villkoren i gällande tillstånd kontrolleras. I kontrollprogrammet redovisas även på ett översiktligt sätt hur bestämmelserna i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll har beaktats, exempelvis riskhantering, rutiner för driftövervakning, kontroll av utrustning, kemikaliehantering samt rutiner för rapportering till tillsynsmyndigheten av driftstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Den 24 december 2015 drabbades vindparken av ett vindkraftshaveri då vindkraftverk nummer 15 havererade och föll till marken. Sedan dess har bolaget tillsammans med tillverkaren av vindkraftverket utrett orsaken till haveriet, infört nya rutiner för installation av nya vindkraftverk, uppdaterat serviceintervall för befintliga vindkraftverk m.m. Länstyrelsen och bolaget har under tiden som utredningen pågått även fört en diskussion om verksamhetens kontrollprogram och varit överens om att detta behöver uppdateras med anledning av inträffad händelse. Enligt Länstyrelsen inkluderar detta även en omarbetning och uppdatering av de rutiner som styr hur verksamheten lever upp till bestämmelserna i ovan nämnd förordning.

Parallellt med bolagets och vindkraftsverkstillverkarens egen utredning har Statens haverikommission (SHK) utrett haveriet. I den slutrapport som SHK presenterade den 22 februari 2017 ges en förklaring till varför haveriet inträffade. Av rapporten framgår även att vindparken under flera års tid haft problem med lösa och trasiga skruvar i vindkraftverken. Dessa brister rapporterades inte till Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet. I rapporten ges ett antal säkerhetsrekommendationer, en av dessa rekommendationer gäller Länsstyrelsen i Jönköpings län som rekommenderas följande:

”Tillse att verksamhetsutövaren tar fram tydliga rutiner för hur rapportering enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll ska ske för att i framtiden säkerställa att myndigheten får kännedom om händelser som kan leda till olägenheter för människors hälsa och miljö”

Länsstyrelsens bedömning

Med utgångspunkt i vad som har beskrivits ovan anser Länsstyrelsen att bolaget ska inge ett uppdaterat förslag till kontrollprogram för uppföljning av villkoren i gällande tillståndsbeslut samt en uppdaterad redovisning av hur bolaget kontrollerar verksamheten enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Mot bakgrund av inträffad händelse och den säkerhetsrekommendation som SHK gett enligt ovan fäster Länsstyrelsen extra stor vikt vid att bolaget uppdaterar sina rutiner för rapportering av påträffade brister och händelser som kan leda till olägenhet för människors hälsa och miljö. Länsstyrelsen finner det rimligt att bolaget senast den 30 juni 2017 inger efterfrågat förslag till kontrollprogram samt uppdaterade rutiner för kontroll enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Gustav Enander
Enhetschef

Per-Olof Svensson
Miljöskyddshandläggare

Kopia

Bygg- och miljönämnden i Vetlanda kommun
Miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen (Per-Olof Svensson, Gustav Enander,
Annette Rosén, Nils Lagerqvist, Oskar Karlsson)

Oskar Karlsson
Miljö- och samhällsbyggnadsavd
Telefon 010-22 36 304
Oskar.f.karlsson@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Rutiner för rapportering och utredning av olyckor och tillbud vid vindkraftsparker i Jönköpings län

Som mottagare av detta meddelande och i egenskap av verksamhetsutövare ombeds Ni, att så snart som möjligt, **dock senast den 30 juni 2017** att till Länsstyrelsen inge:

- era rutiner för rapportering av driftstörningar, olyckor och tillbud som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön enligt 6 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Av rutinerna ska det framgå hur ni definierat vilka driftstörningar, olyckor eller tillbud som ska anmälas till tillsynsmyndigheten enligt 6 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Bakgrund

Den 24 december 2015 drabbades en av vindkraftsparkerna i Jönköpings län av ett haveri när ett av vindkraftverken föll till marken. Parallellt med företagets och vindkraftsverkstillverkarens egen utredning har haveriet även utretts av Statens haverikommission (SHK). Resultatet av SHKs utredningar har sammanställts i slutrapport RO 2017:1. SHKs utredning visade att orsaken till haveriet var att skruvförbandet i en av tornkonstruktionens sex sektioner brustit till följd av att de skruvar som hållit samman det brustna skruvförbandet hade utmattningsskador. Orsaken till utmattningsbrotten var att förspänningskraften i förbandet var alltför låg.

Av SHKs slutrapport framgår vidare att den aktuella vindkraftsparken under flera års tid haft problem med lösa och trasiga tornskruvar i vindkraftverken. Inga fynd av lösa eller trasiga tornskruvar föranledde dock en anmälan till tillsynsmyndigheten, Länsstyrelsen i Jönköpings län. SHK framför i slutrapporten att tillsynsmyndigheten, om denne fått kännedom om problematiken, kunnat ställa krav på företaget och även följa upp utvecklingen av de avhjälpande åtgärderna.

I SHKs slutrapport lämnas ett antal säkerhetsrekommendationer, en av dessa rekommendationer gäller Länsstyrelsen i Jönköpings län. SHK rekommenderar Länsstyrelsen att:

”Tillse att verksamhetsutövaren tar fram tydliga rutiner för hur rapportering enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll ska ske för att i framtiden säkerställa att myndigheten får kännedom om händelser som kan leda till olägenheter för människors hälsa och miljön”.

Motivering

Enligt 6 § förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll ska verksamhetsutövaren fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultatet av undersökningar och bedömningar ska dokumenteras.

Inträffar i verksamheten en driftsstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön, ska verksamhetsutövaren omgående underrätta tillsynsmyndigheten om detta.

Med utgångspunkt i vad som har beskrivits ovan och mot bakgrund av de säkerhetsrekommendationer som lämnats av SHK i slutrapporten anser Länsstyrelsen att Ni behöver redovisa era rutiner för rapportering av påträffade brister och händelser som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön. Era rutiner enligt ovan ska lämnas in till Länsstyrelsen så snart som möjligt, dock senast den 30 juni 2017.

Oskar Karlsson
Miljöskyddshandläggare

Sändlista

Klämman Vind AB, hans.tsvensson@telia.com
Brahehus Vind AB, ola.friberg@o2.se
Stensåsa Vindkraft AB, dahk@trefor.dk
Vrångens Kraft AB, christian.eriksson@baywa-re.com
Bixia ProWin AB, torbjorn.tengstrand@bixia.se
Fredriksdal Energi AB, hanna.rydhed@stena.com

Kopia (för kännedom)

Bygg- och miljönämnden i Vetlanda kommun, kommun@vetlanda.se
Bygg- och miljönämnden i Gislaveds kommun, kommunen@gislaved.se
Miljö- och hälsoskyddsämnden i Jönköpings kommun,
kommunstyrelse@jonkoping.se
Stadsbyggnadsämnden i Jönköpings kommun, kommunstyrelse@jonkoping.se
Samhällsplaneringsnämnden i Nässjö kommun, kommunstyrelsen@nassjo.se
Lemnhult Energi AB (separat utskick), hanna.rydhed@stena.com